

2000'LER ŞİİRİNDE BİR DURAK: ŞEREF BİLSEL

Sinan BAKIR

Şeref Bilsel Şiirinde Öne Çıkan Özellikler

Şeref Bilsel, 2000'ler şiirinin öncü şairlerindedir. İlk şiir kitabı *Dar Zaman Rivayetleri* özgün bir üslubun habercisi gibidir. Üsluptaki özgünlük, ilk okuyuşta kendini belli eden ayırt edici özelliklere sahiptir. Lirik şiirin güçlü örneklerini veren Bilsel; halk şiirinin ses sisteminden, ahenk unsurlarından yararlandı. Sözcükler şiire ses boyutuyla girdi. Hemen hemen bütün şiirlerde gücünü müzikten alan acıklı ve trajik bir ses duyuldu. Bu ses, kompozisyonu meydana getirirken içeriğin de çehresini büsbütün değiştirdi. Ağıtlar ve türküler, insan gerçekliğini algılamada önemli işlevler yüklendi. Bilsel, şiirinin yapısını titiz bir kuyumcu hassasiyetiyle çattı. Sözcükler ve dizeler arasındaki ilişkiye önem verdi. Yaratıcı imgelemlerle çağrışım gücü yüksek şiirler kaleme aldı. Bilsel'in şiirlerinde anlam çok katmanlıdır. Dil, kendini aşan bir niteliğe bürünür. Yalın, temiz ve akıcı bir dille şiirlerini oluşturan şair; yer yer söz ve anlam sanatlarına da başvurdu ancak şiirsel buluşlar hiçbir zaman hüner gösterme amacına dönüşmedi. Yaratılan çarpıcı imgeler gibi söz sanatları da gücünü insan ve hayat gerçekliğinden aldı. Sözcüklerle yeni bir dünya kuran Bilsel; alışılmış kalıplara, sıradan söyleyişe sırt çevirdi. Şair, verili olan dili ve dünyayı reddetti. İlhamını dış dünyadan alan fakat özgünlüğünü kendi içinde barındıran yeni bir dil ve dünyadan okuruna seslendi. İnsan, hayat ve tabiat şiirinin ana kaynağı oldu. Tabiat unsurları, insan ruhunu yansıtan yönlerle çarpıcı bir biçimde şiire girdi. İnsanoğlunun acısına refakat eden tabiat ve tabiat unsurları yükselen ağıt ve türkülerle insana ev sahipliği yaptı. Bilsel şiirinde "insan" her açıdan odağa alındı. Diğer bütün unsurlar insan gerçekliğini yansıtmak için şiire girdi. İnsanın ruhuyla başka varlıkların ruhu arasındaki dengeyi hassas bir biçimle kuran şair; acılara ev

sahipliği yapan yoksul Anadolu insanının kederini, duyarlılığını özgün buluşlarla şiirleştirdi. Acılar / trajediler daha çok “çocuk” ve “anne / kadın” üzerinden yansıtıldı. Yaşamı ve ölümü doğuran “toprak”, sonsuzluğu müjdeleyen “dağlar” ve “denizler” ana motifler olarak şiire girdi. Bilsel, fiziksel zamanlardan en çok “gece”yi işledi. Onun şiirlerinde gece, bir örtü gibi çocukların ve annelerin acılarını örttü.

Her Yönüyle Şeref Bilsel Şiiri

Dar Zaman Rivayetleri, nitelikli şiirlerin bir arada toplandığı eserlerin ilkidir. Her bakımdan işlenmiş, olgun bir şiir diliyle vücut bulan bu şiirler; barındırdığı iç ahenk ve müzikalite bakımından da üzerinde uzun uzadıya durulmaya değerdir. Nitelikli bir şiirin bütün özelliklerini bu ilk şiirlerde bulmak mümkündür. Şiirlerin yapısı, estetiği, ses ve sözcük düzeni, dizelerin birbiriyle ilişkisi, ritmin bütün bir şiire yayılması, lirizmin insanı şaşırtan bir düzeye ulaşması, yaratıcı imgelemler, duygu ve düşüncenin biçim içinde eritilmesi, iç sesin uhrevi bir havaya bürünmesi göze çarpan ilk özelliklerdendir. Anlam katmanı derin, çağrışım gücü yüksek olan bu şiirler titiz bir işçiliğin ürünüdür. 2000'ler şiiri içinde dil-insan-hayat-tabiat dengesini büyük bir ustalıklarla kurabilen şairlerin en güçlüsü kuşkusuz Şeref Bilsel'dir.

Şiirler gücünü her yönüyle dilden, hayattan ve insandan alır. Hayatın, yaşanmışlığın, acıların ve insanın değişmeyen yazgısının bir şiiri nasıl doğurduğu, onu beslediği çok çarpıcı biçimde bu şiirlerde vücut bulur. Bilsel bunu yaparken verili olan hiçbir şeyden hareket etmez. Şiirlerin çıkış noktası insan-tabiat-hayat ilişkisi olur. Şeref Bilsel şiirini besleyen esas kaynak hayatın bizzat kendisidir. Tabiat ve eşya canlı varlıklar olarak şiire girer. Bu şiirlerde tabiat unsurlarının da bir dili ve ruhu vardır. Şiirlerde “çocuk”, “anne”, “toprak”, “dağ”, “yoksulluk”, “acı” gibi konular ve duygular sıklıkla işlenir. Bu kavramlar, şiirlerin izleksel yönden çözümlenmesi ve anlaşılması için de anahtar işlevi görür. Hemen her şiirde bu unsurlara rastlamak mümkündür. Şair, tabiatın ve insanın diliyle konuşur. Bu dil, yaşanan acı olaylardan dolayı kederlidir. İşte burada “sabır” olgusu ortaya çıkar. Şeref Bilsel şiirinde “sabır” ve “olgunlaşma”, görünmeyen ancak şiirlerin bütün ruhuna sinen iki kavramdır. İlk dönem şiirlerinde çocuk teması, ince bir duyarlılıkla şiirin içine girer. Yoksulluk, kimsesizlik, ilgisizlik ve bunun mutlak sonucu olan ölüm, çocuklarla daima birlikte anılır. Şair, çocukların içine düştüğü durumdan bütün dünyayı sorumlu tutar. Çocuk, evrensel bir varlıktır çünkü. Şiirlerde çocuk ve çocuğun insani sorunları ele alınırken orijinal deyişler yaratılır. “Dar Zaman Rivayetler”inde yoksulluğa ve ölüme terk edilen çocukların

yaşadığı trajediler nedeniyle insanoğlu eleştirilirken bu durum ile ay arasında çok çarpıcı bir ilişki kurulur. Şiir, bütünüyle çocukların trajedisi üzerine kuruludur: “Akşam / yaşlı bir kadın / döner dağlardan çırılçıplak / ırmakların uğultusu sırtında yara / bir çocuk cesedi vurur sahile / ıssız gözlerimden önce / Bu aralıkta hışırdayıp durur dünya / çocuklara bakamayan dünya / gider aya bakar, ay adını / dünyanın bu çaresiz bakışından almıştır” (Bilsel, 2014: 23).

Anneler ve çocuklar, yoksulluğun pençesine düşen korunmaya muhtaç toplum kesimidir. Bu yüzden de bu iki kutsal varlık şiire girerken şiirin dili değişime uğrar, dil âdeta bütün acıları bünyesinde taşımaya başlar, trajik olan öne çıkar. Annelerin ve çocukların yoksulluğu dağlar kadar büyüktür. Dağın sonsuzluğun sembolü oluşu, anne ve çocuğun şahsında da dile getirilir; bu üç varlık arasında bağlantılar kurulur. Çocuklarla birlikte dramına dikkat çekilen kadınlar, bu şiirlerde güçlü özellikleriyle yer almazlar. Şair, kadınların daha çok örtülemeyen yoksullukları ve çaresizlikleri üzerinde durur: “kayıp kadın adları / yapma çiçekler büyür öfkeden / büyür eşliğimde / göğsünde dağlar yürüyen âşıklar / sonra yoksulluk konuşur, hasret ve yaşlı analar” (Bilsel, 2014: 36). Çocuklar ve yaşlı analar, derin bir acıyı ve hüznü şiire egemen kılar. Bu acı, yoksulluktan ve ölümden kaynaklanır. Çocukların ölümünün bütün ölümlerden trajik ve kabul edilemez oluşu bu acıyı büyütür. Çocuk ve annelere eşlik eden diğer bir tabiat unsuru ise “toprak” olur. Toprak, yaşamı ve ölümü simgeler. Birçok şiirde toprağa vurgu yapan şair ölümü ve yaşamı aynı anda çağırıştırır: “Deniz görmemiş yüzler saklıdır / dağların odalarında / insanların ölüme yakın oturmalarındandır / toprak kokarlar burada” (Bilsel, 2014: 40). Dağlar ve topraklar insanın hüznüne, acısına tanık olmuş iki varlıktır. Şiirlerde yaşanan acının türküler ve ağıtlara yansıdığı görülür. Türküler ve ağıtlar metinlere halk şiirindeki saf / temiz duyguları yansıtır. Acı, artık halkın bir parçası hâline gelerek sözlü kültür ürünlerini meydana getirir. Bu şiirlerde türkü ve ağıtın oluşumuna âdeta tanıklık edilir. Acıyla yoğrulmuş bu sesler, şiirdeki havayı daha da trajik hâle getirir: “Umutun yenik düştüğü yerde türküler yanık / bozlak bir sesle geçiyorum gecenin ağzından” (Bilsel, 2014: 53).

Şeref Bilsel ilk dönem şiirlerinden itibaren halk şiiri geleneğinden yararlanır. Şair, modern bir şiir kurarken halk şiirindeki müzikaliteden ve ses siteminden beslenir. Şiirdeki lirik söyleyişi doğuran da esasen seslerin birçok açıdan uyumlu olarak vücut bulmasıdır. Kafiyelerin kullanılışı, ses tekrarları, sanatlar arası ilişkiler, sözcük ve dize tekrarları güçlü bir ritmin doğuşunu hazırlar. Bilsel’in vezin dışı öğeleri şiirinin potasında eritmesi ustacadır. Şiir-

lerin bu denli lirik bir söyleyişe ve ahenge sahip olmasının da sebebi budur. Bu unsurların bir arada kullanılmasıyla oluşan ezgi ise şiirlerdeki havayıacı / keder kokan bir ritme büründürür: “Sustuğum yerde / ağzımızı dolduran lekeli inleyiş / ve delillerde büyüyen sarışın bekleyiş / ah bilmez olaydım tenin türküsünü / karac’oğlanı, sümmani’yi, emrahi” (Bilsel, 2014: 39).

Bilsel, *Magmada Kış Mevsimi* kitabıyla yeni ve farklı bir dünyanın kapılarını okura açar. Bu şiirlerde çağrışıma, sezdirmeye dayalı anlatım ön plandadır. Anlam sanatlarından yararlanmaya devam eden şair, bireysel bir duyuş ve algılayışla biçimlendirdiği yeni dünyasından okura seslenir. Bu seslenme kimi zaman içeriden kimi zaman da dışarıdan olur. Şiirsel buluşlar bu örneklerde de devam eder. Güçlü bir ritmin birlikteliğinden doğan uyum, şiirlerin yapısını olumlu yönde etkiler. Kadınlar ve çocuklar şiirde görünmeye devam ederken tabiatın farklı bir unsuru olan “su / yağmur” da güçlü bir izlek olarak şiire girer. Sonsuzluğun ve arınmanın ana iksiri bu sefer su / yağmur olur. Su, aynı zamanda hem doğumu hem de ölümü başlatan güçtür. Şaire göre “Gökleri ve Tanrı’yı hatırlatan yağmurdur. Yağmur, asılmış birinin gözyaşlarıdır.” Şiirde yağmurun farklı duygulara kapı araladığı, farklı anlamlar yüklediği görülür: “Yağmurdan öğrendim soru sormayı / açıldıkça kapanan gökler altında / varıp sofrasına anıların mektupların / kadınlardan öğrendim boğulmayı” (Bilsel, 2014: 119).

Dünyada kurulan düzen, daha çok kadınları / anneleri yoksullaştırmıştır. Kadınların, toplum tarafından çizilen kaderlerine boyun eğdikleri görülür. “Yaşamsal çelişkiyi kabullenme, tartışmasız mutlakı denetimsiz rastlantı karşısında geçersiz bir yasaya dönüştürür” (Köse, 2015: 126). Kadınlar, bu şiirlerde de yoksul ve çaresiz çehreleriyle görünür. “Yalınayak” şiiri, yaşadıkları zorlu hayattan şikâyet etmeyen sekiz kadının hikâyesidir. Diğer kadınların yaşadıkları da bu kadınların hayatlarından farksızdır. Bilsel, Karadeniz’in engin dağlarını ve zorlu hayatları sırtlamış kadınlarını ince bir duyarlılıkla şiirin içine sokar. Şiirlerindeki içtenlik, gücünü yaşanmışlıklardan alır. Bilsel’in bütün imgesel buluşları da hayat ve tabiat üzerine kuruludur. Şairin hayal gücünün oluşumunun basamakları, fantastik olana değil gerçekliğe yaslanır. Bu yüzden de kadınların yaşadıkları zorlu hayatlar, yaşanmışlığın ve gözlemin bir sonucu olarak şiire girer: “Denize uyup gidince erkekler / her kadın bir dağ buldu kendine / dağlara açıldı kadınlar / kim konuşabilir kendi yüreğiyle / çıplak ayaklarla yere basmadan / susmayı ve beklemeyi öğrenmeden / bir ıssızlık buldu kendine kadınlar / (...) / Bir kez olsun şikâyet etmediler / oğulları ve kocaları ölene dek sustular / dağlar ve arkası görünmeyen ağırlar

onlarını / kapının arkasında beklemekten / sapı çiçeklenmiş baltalar onları / sekiz kadın dağlara doğru kayboldu / bir kaybolmak buldu kendine kadımlar” (Bilsel, 2014: 71-73).

Annelerin ve çocukların şiire bu denli yoğun girişi, şairin aile ilişkilerinin bir tezahürüdür. Kendi ailesiyle olan ilişkisini de yer yer yansıtan şair, imgesel bir anlatımla yerelden evrensel yol alan bir konu yaratmayı başarır. Dağları ve sularıyla ünlü Karadeniz bölgesinde geçen çocukluk, tabiatın son derece canlı bir biçimde şiire girmesini sağlar. Irmaklar, denizler, sular, dağlar, yeşillikler, çalışmaya mecbur bırakılmış kadınlar, yalnızlığa terk edilmiş çocuklar, acılı hikâyeler, ölümler ve yaşamlar ardı ardına şiire girer. “Ayane” şiirini de böyle bir yaşam tecrübesi doğurur. Bu şiirlerde insanoğlunun sorunları sadece yöreleriyle sınırlı tutulmaz. Bütün insanların evrensel birer varlık olduğunu düşünen şair, memleketin dört bucağında yaşam savaşı veren kadınları ve çocukları konu alır. Şairin, insana ve onun kutsal yaşamına duyduğu saygı ve duyarlık bununla da sınırlı kalmaz. Doğu ülkelerinin en çok acı çeken halkı olan Filistin de yaralı bir biçimde şiire girer: “*Vaat edilmiş barbarlık / çatlayan yüz gözaltı kremi / çiçek hastalığı ambulans çılgılığı / nasıl da yanlıs üç yerinden bıçaklanmış / yaralı Fil / yapışan İs / çırpınan Tin / kapının önünde...*” (Bilsel, 2014: 86).

Bilsel, şiirlerinde evrensel konuları ve sorunları bireysel bir bakış açısıyla işler. Bu konular, trajik yönleriyle öne çıkarılır. İnsan ve tabiat gerçekliğine ait birçok unsur, şiirleri besleyen itici güç olur. Roman ve hikâye türlerine özgü olan atmosfer, Bilsel şiirinde de görülür. Bilsel, insanların ait oldukları mekânları âdeta gözümüzün önünde canlandırır. İnsanlar, sular, ırmaklar, denizler, dağlar, ağaçlar, eşyalar, topraklar, türküler... hepsinin bir ruhu vardır. Bu unsurların hepsi Tanrı'nın varlığının somut delilleridir aynı zamanda. Şair, “Tavanarası Yazıları”nda bu gerçekliğe işaret eder. İnsan gerçekliğine ve diline sırt dönmeyen şair, soyut bir anlatıma da itibar etmez. Dil, gücünü şiirsel buluşlardan alır; şiirlerdeki yapının bu denli sağlam oluşu, şüphesiz ki yaratılan özgün dil sayesinde. Yaratıcı imgelemler, sözcüklerin şiire giriş biçimi, dizelerin kuruluşu, ahengi doğuran unsurların dizelere ustaca yerleştirilmesi, anlamın etkisini artıran söz sanatları... hepsi orijinal bir biçimle şiirde vücut bulur. Dilin anlam katmanı oldukça derindir. Kimi zaman uzak çağrışımlardan da yararlanan Bilsel, şu örnekte olduğu gibi söz sanatlarını içeriği pekiştirecek biçimde ustaca kullanır: “*Şimdi ince soluklarda dinlenir kelâm / kayıp hâtıra, yorgun ses kalır / yüzünün geçtiği aynalarda / bekliyorum bir kalem gönder / elinin sıcağından geçmiş olsun / varsın kurşun tüken-*

mez olsun / gör bakalım ne beladır duruşun / sözün asmasından indirir insanı / hüznün döşeğine upuzun” (Bilsel, 2014: 27). Şiirde kinayeli ve tevriyeli anlatıma yer verilmiştir. Şiir örneklerinde cinas, hüsnütilil ve telmih sanatlarına da sıklıkla başvurulur.

Mecnun Dalı kitabı hayata dokunan şiirlerden oluşur. 2000'ler şiiri içinde hayati, estetiğin kalıpları içinde bu denli yoğun sunan başka bir şaire rastlamak güçtür. Yaşanmışlıklar, anılar, tayinler, keskin gözlemler, şiirdeki gerçekliği besleyen başlıca unsurlardır. Karadeniz coğrafyasında yetişen, oranın kültürüyle dünyaya bakan şair, öğretmenlik görevi nedeniyle tayin olduğu yerlerdeki hayatları da göz ardı etmez. Bu hayatlar ve bu hayatların acıyla büyümüş, yoğrulmuş yoksul insanları, özellikle de kadınları şiire girer ve memleketin dört bir yerinden yükselen ağıtlar... Bilsel, bu şiirlerinde de ağıtlara ve türkülere sinen Anadolu insanının acısını, yaşamını konu alır. Bu yüzden şiirlerin geneline sinen ve artık örtülemeyen somut bir nesne hâline gelir acı. Acıyla yaşamak bu coğrafyanın kaderidir sanki. Bu acı, kendi yurdunun sınırlarını aşır Ortadoğu'yu da kaplar: “yakından görmek için tanrı'ya yere bakıyorduk / arkadaşlarla, diz çökmüş ortadoğu ve İpekyolu / kum içinde teslim olmanın bereketiyle yürüyordu / bütün harfleriyle dişlenmiş bir coğrafya: / kumaş sat marş al! al al al... yardım size... yardım!” (Bilsel, 2014: 138).

İyileşemeyen derin bir yara olan Ortadoğu'nun kadim halkları ve onların bitmeyen acıları gözyaşları eşliğinde şiire girer. Bu coğrafyada olmayan tek şey “merhamet”tir; şair, bu yok olan duyguya sıklıkla vurgu yapar. Şairin kendi yurdundan başlayarak insanların acısına ortak olduğu görülür. İlk dönem şiirlerinde Rize ve o yörenin şahsında Karadeniz coğrafyası şiiri besleyen temel dinamik olur. Yörenin bütün yükünü sırtlamış ve kaderlerine boyun eğmiş yoksul ve çalışkan kadınlarının vakur duruşu, hayata tutunuşu işlenir. Şair, yetiştiği coğrafyadan uzaklaştıkça farklı ancak hep aynı kaderi paylaşan kadınların, çocukların varlığına şahit olur. Bu yüzden de “acı duygusu” evrensel bir tema hâlinde bütün insanların ortak yazgısı olarak şiire girer. Şairin sık sık Kerbelâ olayına telmihte bulunması da bu açıdan anlamlıdır. Bin yıl önce yaşanan zulümler, kılık değiştirerek günümüze dek uzanmıştır. Merhamet, nasıl Kerbelâda yok olmuşa bugün yaşadığımız dünyada da yoktur. Savaşlar, yok oluşlar hızla sürer. Bu durumdan da en çok kadınlar ve çocuklar etkilenir. Bu yüzden acıyla olgunlaşmış kadınların ağzından hep ağıtlar, türküler çıkar. Böylece bu kültürel ürünler sayesinde bin yıl önceki acılarla akrabalık kurulmuş olur: “*Sen nereyi gösterirsen oraya / atlarla, trenlerle, rüyalarla gideriz / türkülerin emzirdiği yaralı kadınlara /*

incir ağaçlarını ve dul sözcükleri görmeye” (Bilsel, 2014: 140). Bilsel, yaşadığı coğrafyadan tüm dünyaya bakar. Şiirlerinde geçen mekânlar; içinde doğup büyüdüğümüz, yaşam kavgası verdiğimiz, sevinçlerimizi, acımızı sırtlayan, onlara tanık olan mekânlardır. Rize’dir; Karadeniz’in dağlarıdır, köyleridir; İstanbul’dur, Üsküdar’dır; Doğu coğrafyasıdır, Mardin’dir, Kızıltepe’dir. Şiire giren bütün mekânların kendine has özellikleri vardır. Mekânların ruhu insanların ruhuna sinmiştir. Şaire göre “*Şehirlerin kendilerine has dili var, kendi aralarında fısıldaşırlar. Bazen nereden gelip nereye gittiklerini konuştukları da olur. Sadece dilleri mi? Jestleri, mimikleri; aşkı ve ay(kı)rılışı içine çekmiş kederli parkları, bahçeleri var*” (Bilsel, 2015: 89). Bu yüzden Şeref Bilsel şiirinde, zaman ve mekânla anlam kazanan canlı bir bireyin varlığından söz etmek mümkündür. Şiire giren mekânlar ve insanlar ait oldukları özellikleri yansıtır: “*Oy karadeniz gel otur karşıma / al elimden boşalan şeyleri / kemeç ve tulum sesi / çiğnendikçe sesi büyüyen yaylalar / silahlar ki dedemle gömduğüm / portakal ağacının dibine / tahlil raporları / paslanmış cesaret, gel otur karşıma*” (Bilsel, 2014: 145). Mekânlar; ev sahibi olduğu insanlara benzer, onları kendine benzetir. Mekânlarda yüzlerce yıllık bir geçmişin ruhu vardır. O ruh, yeni nesillerle eski nesilleri duygu ve düşünce deryasında birleştirir. İnsanın yazgısının değişmediğine vurgu yapan şair, yoksulluğun fitratın değil beşerin eseri olduğunu dile getirir. “Kuzeyden” şiirinde bu düşünce iyice somutlaşır. Bu şiirde Bilsel, özgün buluşlar gerçekleştirir. Yoksulluk-gelinsaç unsurları arasında yeni ve çarpıcı bir ilişki kurar. Gelin, bir mutluluk işaretidir kuşkusuz. Gelin, yeni bir hayatın başlangıcıdır aynı zamanda. Ailenin en önemli unsurlarından biridir, neslin sürdürücüsüdür. Şair, alışılmamış bir bağdaştırmayla yoksulluğu gelin olarak doğuya verdiklerini söyler. Böylece yoksulluk imgesi mutsuz bir gelin yüzüyle görünür kınır. Kaderi önceden çizilmiş mutsuz gelin / yoksulluk, barındırdığı hüznü ve kimsesizliği doğunun bütün coğrafyasına götürür. Girdiği her evde yoksulluk doğuran bu gelin, böylece yoksulluğu nesillerin yazgısı yapar. “Gelinin saçlarının hiç kesilmeyişi” yoksulluğun gitgide arttığına işaret eder:

Biz yoksulluğu doğuya gelin verdik

*Kederli dağ yollarına vurmuş kendini bir adam
varsayalım bütün harfleri dökülmüş sallanmaktan
susup bize benzeyen birine bakıyorduk
su başlarını eğri atların tuttuğu mevsimler
dayanır kapıma acılı kız kardeşlerin*

*belini kırmızı kurdeleyle bağlayan ölüm
konuşan eski bir zamandır artık
pervazlara yaslanmış, üzerine oturmuş
neneden kalma ceviz sandığım...*

*Biz yoksulluğu doğuya gelin verdik ve
bir daha hiç kesilmedi saçları!*

(Bilsel, 2014: 155)

Sürgündeki Rüzgâr'daki birçok şiirde böyle özgün buluşlara rastlamak mümkündür. Bu yönüyle de Bilsel; sadece 2000'ler şiirine değil, Türk şiirine de yeni bir soluk kazandırmıştır denilebilir. Bilsel şiirinin özgünlüğünde kendinde saklı bir ruh vardır. Bu ruh, kimi zaman ritim olarak kimi zaman dilsel buluşlar kimi zaman da yaratıcı imgelem olarak vücut bulur. Şiirin bütünlüğünde görülebilen bu ruh, sözcüklerin ses uyumu sayesinde görünür hâle gelir.

Şeref Bilsel'in yarattığı özgün "dil", *Mecnun Dalı*'nda daha da ileri bir düzeye götürülür. 2000'ler şiirinde Şeref Bilsel'in çok orijinal bir üslup yarattığı rahatlıkla söylenebilir. Bu üslubun en belirgin özelliği oldukça gelişmiş, olgunlaşmış bir "dil'e yaslanmasıdır. Bu dil, çok yönlüdür; farklı anlamlara açık, çağrışım / sezdirme yönü güçlüdür. Edebî bir dildir, geniş bir alana yayılan anlamlarla yüklüdür. Lirik bir dildir. Kendi penceresinden hayata, insana ve tabiata bakar; coşkulu, duygu yüklü bir dildir. Acıyla, hüznle, ağıtlarla, türkülerle dolu bir dildir; ait olduğu coğrafyanın sınırlarını aşar.

Bilsel, halkın kültürüne yaslanmış, bu kültürün söz varlığını ve sözlü kültür ürünlerini modern şiirin içine yeni bir sesle aktarmıştır. Halk şiirindeki coşkulu ritmi halkı esas alan şiirlerinde başarıyla kullanmıştır. Bu yüzden de Bilsel'in şiirleri kendini rahat okuturken bütün bir metne bir müzik sesi yayılır. Sözcüklerin ses özelliği, şiirlerdeki yapının anahtarını verir. Seslerin oluşturduğu ritim, bütün dizelere yayılır. Bu yüzden de her bir dizeye acının ve hüznün doğurduğu ezgi eşlik eder. Dizelerin kuruluşu bize ağır bir işçiliğin ürünlerini hatırlatır. Şeref Bilsel'de şiirin yükünü dizeler taşır. Tek bir dizenin bile geniş bir anlam katmanı vardır. Dizelerin oluşturduğu bütünlük ise bir orkestranın meydana getirdiği ritimden farksızdır. Bilsel, dizelerin vuruculuğunu artırmak için anlam sanatlarından da yararlanır, ancak her bir sanatın mutlaka bir işlevi vardır. Bu edebî sanatlar da gücünü hayattan, insandan alır. Şair, şiirin bütünlüğüyle oluşan ritmin,

ezginin peşindedir. Bunu yaratmak için de çeşitli yollara başvurur. Harflerin uyumundan tekrarlarla, kafiyelerden rediflere, bağlaçlardan edatlara varan yöntemleri deneyen Bilsel, amacına ulaşmada başarı sağlar. “Dağdağa” ve “Değil” şiirlerinde ritim dize başındaki tekrarlarla oluşturulur. “Doğuran” şiirinde ise sembolist ve sürrealist kimi etkilere rastlanır. Şeref Bilsel’de yer yer semboller kullanılsa da esasen ilk şiirinden son şiirine kadar şair, imgesel bir anlatıma başvurur. 2000’lerin en özgün imgelerini yaratan şairlerin başında kuşkusuz Şeref Bilsel gelir. Bilsel, sadece imgelerle yetinmemiş, yaratıcı imgelemleri de yoğun olarak dilin odağına almıştır. Şairin anlatımı, ağırlıklı olarak imgesel buluşlara yaslanır. Yaşamın bizzat içinden çıkan bu imgeler, dili hayat ve tabiatla bütünleştirir. Bu yüzden de Bilsel’de şiir-hayat-tabiat iç içedir her zaman. Dil, imge, yaratıcı imgelem, ritim, söz sanatları ve anlam sanatları ise hayata açılan kapılar olur Bilsel şiirinde.

Sonuç olarak Şeref Bilsel, 2000’ler şiirinin en güçlü ve özgün şairlerindedir. Bu yönüyle de toplu şiirlerinin yer aldığı *Sürgündeki Rüzgâr*, 2000’li yılların edebî niteliğini artıran ve günümüz şiirinin de bütün gücüyle yaşama devam ettiğine işaret eden önemli bir eserdir.

Kaynaklar

BİLSEL, Şeref (2014), *Sürgündeki Rüzgâr*, İstanbul: Yitik Ülke Yayınları. (Toplu Şiirler).

_____ (2015), *Yalnız Şiir*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KÖSE, Hüseyin (2015), *Şair ve Taifesi*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.